

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

910.2

Hely

Idő

"1927"

Személy

Szerző:

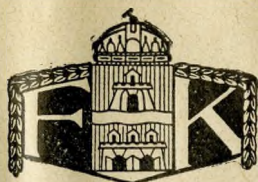
Cím: *Dr. Enders nürnbergi építész naplójegyzetei Budapestről*

Forrás:

Ar. Újság

Bp
(Hely)

1927. 9. 18.
(Idő)

KURT ENDERS

NÜRNBERGI ÉPÍTÉSZ NAPLÓJEGYZETEI BUDAPESTRŐL

FORDITOTTA ÉS KÖZLI NAGY ENDRE

Ha Budapesten az embernek pirosfedelű könyv van a kezében és fényképezőgép lóg a válláról, nem kell attól félnie, hogy egyedül marad. Ma ilyen felszereléssel állottam meg bámészkodva a Károly-köruton egy furcsa épület előtt. Nem középület volt, hanem bérház, szerény kis polgári lakásokkal, hanem azért a malter-falba hatalmas kőoszlopok voltak illesztve és oromzatán valami kifürkészhetetlen stilusu torony állott, amely a ninivei képzeltbeli rekonstrukcióhoz hasonlított. Ha nem egy bérház tetőjén állott volna és ha nem kőszinűre festett bádognál lett volna, arra gondolhattam volna, hogy valami asszir zsarnoknak a síremléke. Amint ott álltam és bámultam fel az ötvenméteres magasságba, csakhamar melém szegődtek azok a szeretetreméltó, aranyos pestiek, akiknek az arcán mindig ott van a készség, hogy hasznos utmutatásokat adjanak az idegennek. Egyiktől megkérdeztem, hogy ugyan mit szokás tartani abban a roppant nagy toronyban. Ő ragyogó arccal felelt:

— Nichts!

Szilaj büszkeség csengett a hangjában,

amint ezt az egytagu szót kivágta. Büszke volt erre a gazdag városra, amelyben ötven méter magas tornyokat építenek csak azért, hogy semmisse legyen bennök.

Itt általában az építészeknek különös kedvtelése, majdnem szenvedélye a kupola. Lehet, hogy valami ősrégi, kipusztult vallásos szokásnak atavisztikus maradványa ez. A legszerényebben és legszegényebben épült külvárosi bérházokon is kupolák diszelegnek, mintha ezekkel akarnák a lakókat kárpótolni a lakások hiányzó apró kényelmességeiért. És mindegyik építész vigyáz rá, hogy az ő kupolája ne hasonlítson a szomszédhoz, úgy hogy ha az ember felülről nézi Budapestet, a világ legtarkább kupola-gyűjteményét láthatja, persze fából és olcsó bádognál összekalapálva. Hogy milyen szükségesnek tartják az ilyen kupolát, mutatja az, hogy láttam háromemeletes házakat, amelyeket hatemeletesre emeltek, de a régi kupoláját megtartották. Ami olyan mulatságos, mint amikor a nyugárá nőtt gimnazista még mindig a régi matróz-sapkáját viseli a fején.

Meg kell jegyezmem, hogy a gyönyörű Andrássy-uton egyetlenegy kupola sincs. Ott valószínűleg építési szabályrendelet tiltotta el. Tehát az illetékes tényezők Budapesten is tudják, hogy ezek a kupola-embriók csak elcsufítják a várost.

Ma a világ legszebb vendéglőjében ebédeltem. A városnak geometriailag is a központjából, az Erzsébet-híd budai végéből gyönyörű parkban kifogástalan lépcsők és szerpentin-sétányok vezetnek a Gellért-hegyre. Ott áll

(Köt. v. füzet). (Oldal) ...
sűrű fák között egy faváz, kedves kioszk. Verandája a fák koronáin tul emelkedik és háromnegyed körben nyitva hagyja a gyönyörű panorámát.

Épp ma kaptam hazulról levelet és a feleségem írja, hogy ott kemény hideg van, be is fűtött már. Itt pedig nagyszerű nyári nap van. Ilyenkor ősszel már kimondhatatlan bája van ennek a tékozló fénynek és melegnek. Itt ülni, süttetni magam a derék magyar nappal, nézni a talpam alatt a széles Dunát és jégbehűtött sört inni hozzá, ennél jobb mulatságot sohse kívánnék magamnak!

És az egész kioszkban egymagam voltam!

A pincér is meg volt lepve, amikor leültem és ebédet kértem. Lent, a szűk Duna-korzón úgy szorongtak az emberek, mint a heringek és idefönt, a világ legszebb helyén egyetlenegy ember ült, az is egy mindenre elszánt német turistát!

A pincér azt mondta, hogy ez a hely messze van a pestieknek, azért nem járnak ide. De én azt hiszem, nem ez a baj. Én azt hiszem, az a baj, hogy nagyonis közel van. Ha ezer kilométernyire volna innen, tömve volna pestiekkel.

Egy magyar építész elkalauzolt boldogult Lechner Ödönnek, a nagy költőnek színes alkotásaihoz. Csodálkoztam, hogy csak ilyen kevés műve áll Budapesten és egyetlen utca, egyetlen tér sem alakult az ő egyénisége szerint. Azt mondtam, hogy ez a Lechner valószínűleg lusta ember volt, de kalauzom nagy meglepetésemre azt felelte, hogy ellenkezőleg: Lechner Ödön fáradszónakul dolgozott, a pénzzel egyáltalán nem törődött, csak maga a művészete érdekelte és mivel megbízásokat nem kapott, a kávéház márványasztalára rajzolgatta álmait. A márványasztalt naponta lemesták a takarítóasszonyok, úgy hogy a legnagyobb magyar építész alkotásai elcsurogtak a mosogatólében.